

STARÁ PLANINA: NENÍ RŮŽE BEZ TRNÍ

Tento článek pochází z webu [Za horami.cz](#), kde najdete jeho online verzi včetně případné fotogalerie. Až budeš opět ve spojení se světem, můžeš se také podívat na Facebook [@zahoramicz](#), co je nového.

Poslechni si cestopis jako podcast

Stará planina se z větší části nachází v Bulharsku, ale její srbská pohraniční část rozhodně stojí za návštěvu. A to přesto, že tahle kráska vám rozhodně nedá nic zadarmo. Zmije se tu pletou pod nohy, stezky na mnoha místech zavál čas, jalovcová kleč sdírá k nepřičetnosti a najít v dosahu hřebene vodu je občas kumšt. Kromě toho potkat zde někoho jiného než osamělého baču a jeho stádo krav je značně nepravděpodobné. Co chtít víc?

NA KONCI SVĚTA

Představte si, že jste se po více než dni ve vlaku bez funkční klimatizace s uvařeným mozkiem ocitli v malém příhraničním městečku a musíte vyřešit následující rébus: Jak se dostat posledních 40 km do vesnice, kde nevedou autobusy, taxíky a příležitostně ani asfalt? První nabídku jsme dostali od policajta,

který zřejmě nemá morální zábrany přivydělávat si i jinak než výkonem služby. Jak jsme tak baštili buchty z jeho pekárny, bylo evidentní, že nám mimo přání hezkého výletu něco chce.

Čekáme na náhradní vlak...

Po Pepově úderném „Ok, what do you want?“ z něj lánanou angličtinou vypadlo, že by mohl zavolat kamaráda, co by nás za 40 eur hodil do kýžené destinace. Cena se nám zdála značně přehnaná a ani smlouvání tentokrát nesplnilo svůj účel.

O pár set metrů vedle nás našťěstí zachránil šéf kavárny, který bez okolků nabídl svého známého v přepočtu za 25 eur, což už odpovídalo našim informacím a problém byl odškrtnut jako vyřešený.

Turistické značení ano, ale asfaltová cesta do vesnice ne...

Dědina Senokos, kde nás pán vysadil, je konec světa. V tom pozitivním slova smyslu. Za ním jsou už jen hory, hranice s EU, hory, a pak až někde v dáli Bulharsko. Pozvolný nástup do kopců k vrcholům Pregrada a Mučibaba je krom parádních rozhledů lemovaný roji motýlů a kdo se chce naposledy osvěžit neměl by vynechat zacházku k vodopádu. Tolik vody pohromadě totiž dlouho neuvidí.

Hledání pramenů se ukázalo jako evergreen našich večerů na Staré Planině. Většinou bylo nutné slézt kousek pod hřeben a pozorně sledovat terén, kde charakteristické zářezy a jiný odstín vegetace slibují životodárný járek, ke kterému nebude nutno trmácet se pomalu až do údolí. Naštěstí jsme každý večer slavili úspěch i když občas těžce vydřený.

Pohled na oblé kopečky

OBAVY A REALITA

Z druhého dne přechodu jsme měli trochu obavy. Hřeben v jednom místě klesá až pod hranici lesa a podle dostupných informací měl být průchod přes tuto pasáž solidní bojovka. Duševně posílení koketérií se stádem koní jsme se statečně vrhli do zelené náruče a s překvapením zjistili, že pokud si průběh hranice hlídáme v GPS tak až na drobné opravdu zdivočelé úseky je les docela dobře prostupný a sem tam nabídne i zbytky staré cesty.

Jasně, terén pořád nebyl žádná hitparáda. Člověk se musel snažit, aby nacházel co nejschůdnější obchvaty zarostlých míst, směr zpátky k hranici a nebo aby se občas probil přes drzou zeleň pustou silou. Avšak opravdu ošklivá pasáž začínala až téměř na konci lesa u starého památníku Rudé armády.

Nevím jestli v nás vyvolal větší údiv polozarostlý amfiteátr s

pamětní deskou zasazený do mýtiny uprostřed lesa na odlehlém a minimálně navštěvovaném hřebeni hor a nebo značka, která zde začínala a mířila do nevábne směsi vysokého maliní a kopřiv. Tak či tak její objev pro nás znamenal usnadnění orientace, přestože rozhodně ne usnadnění pohybu.

Koně se prakticky nebáli

Netrvalo už moc dlouho a od amfiteátru jsme se přes maliní, kopřivy a nenápadně začínající porost jalovcové kleče probili až do sedla po vrcholem Kopren. Zde plánovaný tábor měl dvě malinké vady. Zaprvé, nikde jsme neviděli ani náznak pokračování další cesty – značky nebylo a po pěšině ani slechu.

Druhým a aktuálnějším problémem pak bylo pátrání po pitné vodě. Nejbližší okolí sedýlka disponovalo pouze nevábny mokřinami a nám začalo být jasné že pro vodu budeme muset

tentokrát nahoru do kopce.

Magický les

Už nikdy bych nechtěl znovu absolvovat ten brutální výstup skrze jalovcovou kosodřevinu, kde jsme s Josefem (po náročném dni značně vyčerpaní) často netušili kam šlapeme, prodírali se houževnatými větvemi vysokými po hrudník, a jenom doufali že tenhle terén jednou skončí a změní se v něco humánnějšího a že s tou pěšinou a pravděpodobným pramenem nahore v kopci jsme neměli vlčí mhu. Do toho se pomalu smrákalo a my se snažili ignorovat poznání, že stejnou cestou to zpátky rozhodně nedáme.

Každé utrpení ale (aspoň na chvíli) někdy končí a také tahle mikroodyssea měla happy end. Po minimálně půl hodině drsného boje s vegetací jsme narazili na schůdnou stezku, jejíž konec mizející v kleči jasně vytyčoval kudy bude možné projít zpátky

mnohem snadněji a především také na nedaleké koryto s pramenem vody. Josef to cestou dolů malém vzdal a skoro se uložil k noclehu pod nejbližší větvičkou ale oplatil jsem mu laskavost, kdy mě v podobném stavu nezanechal po cestě nahoru a silou hecu jej dotáhl zpět do tábora.

Vzhůru do kleče

O ZMIJÍCH A LIDECH

Když jsme druhý den přesně věděli, kde hledat, dala se bývala stezka jakž takž vysledovat a zdárně nás vynesla až na horu Kopren, jejíž vrchol představuje jednu velkou rovnou pláň. Cestu nám komplikovala jen obvyklá jalovcová kleč, jejíž jehličky zapadané za okraj bot mě začínaly značně iritovat, a malá zmije nenápadně obtočená kolem jedné větve, která nás přiměla více koukat pod nohy kam šlapem.

Zmije v cestě

Za Koprenem se otevřely nádherné výhledy na Bulharsko, z jehož strany byl hřeben mnohem příkřejší a tak dovoľoval průběžné kochání. Postupně jsme také objevili jedno důležité zdejší pravidlo: buď máš značku a nebo cestu ale nechtěj obojí. Jedině díky kamenitým vrcholům a občasném boulderingu aspoň nebylo to věčně prodíraní jalovcem taková nuda.

Jediný člověk, kterého jsme za necelé čtyři dny putování k nejvyšší hoře Srbska - Midžoru - potkali, byl bača, který své zklamání z toho, že nemáme vodku zahnal aspoň našim rumem. Se slovy „už tři dny jsem nepil“ vyzunknul půlku flašky, pozval nás k sobě do údolí, což jsme s díky odmítli, chvílku poklábosil, zazubil se a odběhl zpátky za svým stádem krav.

Hraniční kámen

Pomalu ale jistě se mi Stará planina začínala i přes své pichlavé nedostatky líbit. Téměř dokonalá opuštěnost, průběžně se měnící terén a charakter krajiny, výhledy a kouzelná noční obloha hrály přesně na ty správné struny, aby vyvážily poněkud drsnější terénní podmínky. I to hledání vody mělo své kouzlo a toulání se okolo tábora a pátrání po náznacích pramene mě docela bavilo.

Romantika...

JDEME DO FINÁLE

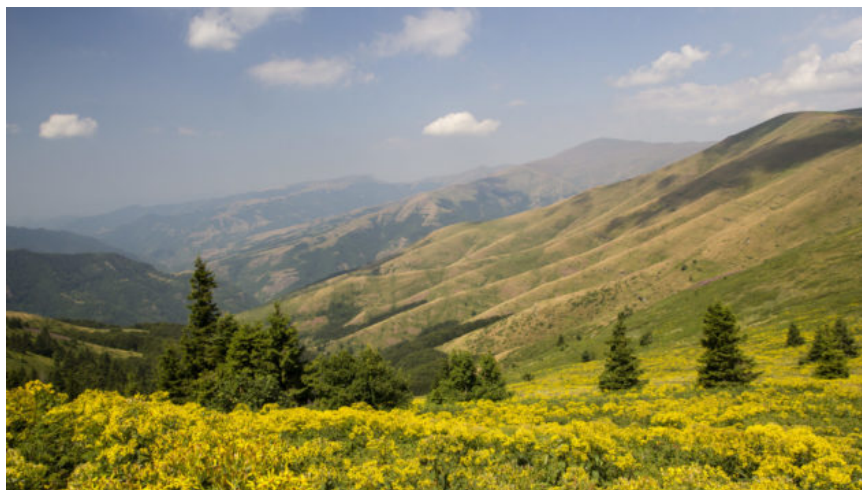
Od noclehu kousek za místem setkání s bačou už to bylo jen jeden den cesty k Midžoru, který vytyčoval cíl našeho treku přes Starou planinu a zároveň loučení s nejhezčími srbskými horami. Ten den se samozřejmě na začátku neobešel bez pořádné dávky jalovce, který svou působnost ukončil jen velmi těsně před tím než mě přivedl k šílenství. Rovněž zmije se nezapomněla ukázat - škoda že až třetímu v pořadí pochodového útvaru, takže první dva jsme ji s nevědomým klidem překročili a následně nás málem ranila mrtvice.

Překonávání zátarasů s výhledem na Midžor

Jak jsme se blížili k pravděpodobně jedinému hojněji navštěvovanému kopci pohoří, začala se o slovo hlásit civilizace a my snad poprvé okusili dvojkombinaci značka+cesta. Nebyla to nepříjemná změna. Zjednodušení a zrychlení chůze mělo za následek, že nás rozcestník ukazující k vrcholu s kótou 2169 m. n. m. docela překvapil.

Nahoře jsme objevili nejexotičtější úkaz posledních pěti dní – turisty. Definitivní sbohem kouzelné divočině Staré planiny vyslovily v dáli se rýsující chaty lyžařského střediska Babin zub, kam jsme měli po splnění vrcholového výstupu namířeno. Naštěstí byl příděl sil pro tento den již vyčerpán, a tak jsme si před setkáním s civilizací ještě rádi vychutnali poslední romantický západ slunce a večerní opuštěnost této krásné horské krajiny v sedle pod Midžorem.

Někde v dáli bude Midžor

FOTOGALERIE

PRAKTICKÉ INFO

Z Dimitrovgradu (stanice vlaku) se dá do Senokosu (výchozí bod) dostat najatým autem v přepočtu za cca 25 eur. Jen je potřeba najít někoho kdo vás odveze nebo vám někoho zavolá. Nám pomohli v kavárně kousek od nádraží směrem do centra. Cesta do dědiny je daleká a mizerná, ale i tak by vás odvoz neměl stát v přepočtu více než cca 25 eur a nějaké drobné.

Ze Senokosu vede na hřeben značená turistická trasa s množstvím odpočívadel. Z ní je vyznačená odbočka k vodopádu – doporučuji si zacházku udělat. Zejména v parném létě se jedná na dlouhou dobu o poslední možné osvěžení a vodopád je opravdu pěkný. Značení je občas nedobré a je potřeba konzultovat s mapou. Za odbočkou k vodopádu se pokračuje ještě kus po velké cestě a z ní po cca kilometru odbočuje jiná směrem k hřebeni k vrcholům Pregrada a Mučibaba.

Sledovat hraniční hřeben je teoreticky jednoduché, ale v praxi narazíte na množství terénních zádrhelů. Jednou z obtíží může být zalesněná pasáž kde se hodí GPS se zakreslenou srbsko – bulharskou hranicí, která značně pomáhá v orientaci, kterým směrem v lese pokračovat. Dá se vždy chvíli držet občasných cest

dokud nezmizí nebo neuhnou jinam. Od amfiteátru začíná jakási pradávná značka. Někde je možné sledovat ji, někde náznaky staré pěšiny, někde pohraniční kameny a někde je potřeba to prostě prokrosit nebo obejít. Pokud zvládnete spolupracovat s mapou, dá se orientace ve větším měřítku zvládnout bez závažnějších zádrhelů. Složitější pak mohou být krátké terénní úseky, kde je potřeba najít cestu skrze porost nebo kolem skal. Například ze sedla pod Koprenem je potřeba vysledovat téměř neznatelnou pěšinu, která usnadní průchod kosodřevinou. Obecně platí, že jít se dá spíše po levé - tedy srbské straně hřebene. Po pravé straně nám to bača silně nedoporučoval kvůli Bulharským pohraničnickům. Čím blíže jste Midžoru, tím je cesta jednodušší. Z něj už je jasné značení k Babinu zubu, kde vám z chaty, když poprosíte, zavolají taxíka do Knjazevače (nejbližší městečko) - cca 21 eur.

NOCLEHY A VODA:

My jsme celý přechod dali za 4 dny z Dimitrovgradu k Midžoru a pátý jsme se dostali dolů, ale je lepší počítat s nějakou rezervou. První noc jsme spali v sedýlku za Mučibabou - voda ve svahu pod ním. Druhá noc byla za lesní pasáží v sedle pod Koprenem. Je potřeba si najít nějaký čistší a suchý plácek. Voda je výše ve svahu kousek pod pěšinou na Kopren. Dá se nabrat druhý den ráno po cestě. Třetí noc byla v plochem sedle kdesi na půl cesty mezi vrcholy Vrazja glava a Golema čuva kousek před tím, než hřeben udělá malé esíčko. Tady je voda v táhlém svahu další hory, kterou jsme následujícího dne obcházeli, a je potřeba vysledovat, kde je jiná vegetace a kudy vedou zářezy malých potůčků. Poslední noc jsme spali v sedle za Midžorem a voda byla opět ve svahu pod ním.

DALŠÍ INFO A MAPY:

Jiný popis treku přes Starou Planinu, fotogalerii a především mapku s náčrtem trasy najdete zde:

<http://fotky.tauchman.cz/galerie-akce-20120825-Srbsko-Pohori-Stara-planina-a-Knjazevac>

Jinak doporučuji se vybavit co nejpodrobnější [mapou ze sovětské vojenské produkce](#). Jiná v době našeho výletu nebyla k sehnání. [OSM a mapy.cz](#) zatím celou cestu neznají.

DOPORUČENÁ ČETBA

Pokud váháte, co si na podobný výlet nabalit, co se tak v horách jí nebo jak neudělat školácký omyl, prostudujte si tyhle tři články:

[Balení krosny](#)

[Vaření na treku](#)

[Tipy pro horaly - začátečníky](#)

Tento článek pochází z webu [Za horami.cz](#), kde najdeš jeho online verzi včetně případné fotogalerie. Až budeš opět ve spojení se světem, můžeš se také podívat na Facebook [@zahoramicz](#), co je nového.